

Jaarverslag 2017

Stichting Natuur- en Milieu-Educatie

Inleiding

Stichting Natuur- en Milieu-Educatie (stichting) heeft in 2017 verder invulling gegeven aan het meerjarenbeleid "Samen duurzaam leren en leven 2016-2020".

De coördinatie en uitvoering van de activiteiten worden uitgevoerd door de coördinator (0,6 fte) en de educatief medewerker (0,5 fte). Daarbij worden zij ondersteund door twee parttime beheerders en zo'n tachtig vrijwilligers.

In dit jaarverslag staan de activiteiten en de behaalde resultaten in 2017 beschreven.

Deze resultaten waren niet mogelijk geweest zonder financiering door de gemeente Weert. Verder hebben we sponsorbijdrages ontvangen van Samenfonds 0495, Waterschap Limburg, gemeente Nederweert en Centrale Zandwinning Weert.

Naast deze geldelijke ondersteuning is de inzet van vele vrijwilligers en de samenwerkingspartners onontbeerlijk. Deze partners zijn: IVN Weert eo, Geologische Vereniging Mente et Malleo, Imkervereniging St. Ambrosius, Stichting Groen Weert, Vereniging Natuurmonumenten, Stichting Het Limburgs Landschap, Waterschap Limburg, WeertEnergie, Regionaal Landschap Kempen en Maasland en Stichting Herenboeren Land van Weert.

Voor de enthousiaste en deskundige inzet van de vrijwilligers op allerlei gebied, maakte het ook dit jaar weer mogelijk een veelheid aan activiteiten uit te voeren en resultaten te bereiken. Daarmee is de kerntaak van de stichting, het bevorderen van educatie, informatie en communicatie over natuur- en milieuonderwerpen vanuit het Natuur- en Milieucentrum De IJzeren Man (NMC) ook dit jaar weer naar ieders tevredenheid en ruimschoots ingevuld.

1. Knooppunt Duurzaamheidseducatie

Het stichting werkt samen met organisaties, overheid, onderwijs en ondernemers om zo te komen tot een breed aanbod van educatieve programma's rondom duurzaamheid.

Het gaat om de volgende organisaties die aan het centrum gebonden zijn: IVN Weert eo, Geologische Vereniging Mente et Malleo, Imkervereniging St. Ambrosius, Stichting Groen Weert, Vereniging Natuurmonumenten, Stichting Het Limburgs Landschap, Waterschap Limburg, WeertEnergie, Regionaal Landschap Kempen en Maasland en Stichting Herenboeren Land van Weert. Naast de vele individuele contacten, het wekelijks overleg met de gidsen en jaarlijks bestuurlijk overleg zijn dit jaar twee plenaire bijeenkomsten voor deze partners georganiseerd. Dat heeft geleid tot een veelheid aan activiteiten in het NMC en een gezamenlijke informatiefolder. Deze activiteiten worden op de volgende pagina's, per doelgroep, beschreven.

Met de verschillende contactpersonen van de gemeente Weert is overleg gevoerd over de opzet en promotie van educatieve activiteiten rondom bijen, landschap, afval en duurzaamheid.

Als deelnemer aan het Leernetwerk Wetenschap & Technologie zijn de lesprogramma's rondom grondstoffen, voedsel, water en energie met de techniekcoördinatoren uit het basis- en voortgezet onderwijs zo goed mogelijk afgestemd.

Met het Regionaal Instituut voor Cultuur en Kunsteducatie (RICK) is het educatief programma Kringlopen voor de basisscholen voorbereid en uitgevoerd in en rondom het NMC. Verder heeft dit instituut meegewerkt aan de invulling van het lesprogramma van het project Groene Zomerschool. Dit project is voorbereid en uitgevoerd samen met basisschool Het Dal.

In overleg met het Waterschap Limburg, gemeente Weert en Nederweert is het educatief project "Wateroverlast in de stad" opgestart. De aftrap vond plaats tijdens de Jubileumdag.

De watertafel wordt tijdens de jubileumdag officieel in gebruik genomen.

Het bedrijf Moonen Packaging heeft medewerking verleend aan de lezing Duurzaamheid.

Het zijn vooral de samenwerkingspartners die gebruik maken van de ruimtes in het NMC voor vergaderingen, werkochtenden, cursussen en overleg.

Het aantal personen dat voor overleg in 2017 gebruik heeft gemaakt van de faciliteiten die het NMC biedt, bedraagt 5.146.

2. Toegangspoort Kempen~Broek

Ten behoeve van de inrichting en opening Toegangspoort Kempen~Broek is intensief overleg gevoerd met de gemeente Weert, Regionaal Landschap Kempen en Maasland en de projectbureaus Ballieu en Bruns B.V. Op de parkeerplaats van het IJzeren Mangebied zijn dit jaar nieuwe bakens geplaatst in de huisstijl van het GrensPark Kempen~Broek.

In het IJzeren Man gebied is de bewegwijzering naar de verschillende recreatieve voorzieningen in dit gebied verbeterd.

Geert Gabriëls opent op de parkeerplaats IJzeren Man de Toegangspoort Kempen~Broek.

Het NMC is aangepast in de huisstijl van Kempen~Broek. De informatie over het GrensPark Kempen~Broek is dankzij deze herinrichting interactief, eigentijds en aantrekkelijk gepresenteerd. De verschillende wandel-, fiets- en ruiterkaarten zijn nu beter zichtbaar en beter te bekijken, ook via een digitaal scherm in de balie.

Dankzij de gemeente Weert en VVV Midden-Limburg is een digitale VVV-informatiezuil geplaatst bij de vernieuwde entree van het NMC. Daarnaast is op initiatief van de gemeente Weert een Drinkwatertappunt aangelegd bij de ingang van het NMC.

Het Regionaal Landschap Kempen en Maasland is dit jaar officieel partner van het NMC.

Voor de vrijwilligers is een informatiebijeenkomst georganiseerd in het Onthaalpunt Mariahof zodat zij nu meer informatie hebben over het Belgische deel van het GrensPark Kempen~Broek. De gemeente Bree heeft voor plaatsing in het Onthaalpunt Mariahof drie verschillende exposities van het NMC geleend.

Voor de promotie van het IJzeren Man gebied is samengewerkt met de leden van Samenwerkingsverband De IJzeren Man. Dat heeft dit jaar o.a. geleid tot een druk bezochte Open Dag IJzeren Man en de opening van de parkeerplaats als Toegangspoort Kempen~Broek. Met de partners uit de Peelregio is overleg gevoerd over de promotie van activiteiten in dit gebied.

Het NMC is op alle werkdagen open. Dat het NMC ook op de zaterdagen, zondagen en feestdagen in de middag open is, is te danken aan de inzet van vrijwilligers die als gastheer of gastvrouw optreden. Iedereen kan vrij binnen lopen en zich informeren over de verschillende mogelijkheden, de opgezette dieren bewonderen en zich op een interactieve en speelse manier allerlei wetenswaardigheden over het GrensPark Kempen~Broek eigen maken. Ook de tuin is voor iedereen vrij toegankelijk en trekt vele wandelaars.

Het aantal bezoekers dat als recreant een bezoek heeft gebracht aan het NMC bedraagt 15.284. Daarnaast hebben 1042 personen de bijenhal bezocht.

Het NMC stelt haar faciliteiten ook beschikbaar aan de leden van de Atletiek Vereniging Weert.

Hieronder een korte beschrijving van de publieksactiviteiten die vanuit het NMC zijn georganiseerd.

Elke 3^e zondagmiddagen is het radioprogramma "Puur Natuur" van WeertFM live uitgezonden met interviews en informatie over actuele groene zaken.

Vrijwel elke derde zondagmiddag van de maand zijn zeer uiteenlopende activiteiten georganiseerd voor recreanten. Dat gebeurde in samenwerking met IVN Weert eo, Geologische Vereniging Mente et Malleo, Imkervereniging St. Ambrosius, Bonsaivereniging Noord- en Midden Limburg. Voorbeelden hiervan zijn de Weggooien, mooi niet!, Geologen-, Slootjes-, Vlinder-, Bonsai- en Imker dag, Paddenstoelen, Foodwalk, Fietstocht Natuur & Cultuur en Bonsai.

Vanaf eind april tot eind oktober zorgen de leden van de imkervereniging St. Ambrosius dat de Bijenhal op zondag open is voor het publiek en geven zij uitleg over het interessante leven en het belang van de bijen.

Op de 2^e dinsdag van de maanden september tot en met mei zijn lezingen georganiseerd door het NMC en IVN Weert eo. In totaal 9 lezingen met 417 toehoorders.

In 2017 zijn door de tentoonstellingscommissie 3 wisseltentoonstellingen georganiseerd: "Afval wie zegt dat?", "Schoolplaten van vroeger" en "Onrustige Aarde".

Voor de lessen en gezinsactiviteit bij de tentoonstelling "Weggooien? Mooi niet!" was veel belangstelling.

Tijdens de Open Dag IJzeren Mangebied op zondag 9 april hebben de partners kortdurende publieksactiviteiten rondom biodiversiteit en voedsel georganiseerd. Verder was er een blotevoeten pad in de stentuin uitgezet. Hieraan hebben 308 personen deelgenomen.

Vrijdag 18 mei 2017 is op ludieke wijze het IJzeren Mangebied als Toegangspoort Kempen~Broek in het NMC door wethouder Geert Gabriëls officieel geopend.

Voor de gasten van de Wega-camping zijn ter plekke 2 activiteiten verzorgd. Zondag 8 oktober heeft het 25-jarig jubileumfeest FOODT plaats gevonden in en rondom het NMC. Hiervoor was veel belangstelling, ook vanuit de politiek en de lokale media.

Hutten bouwen was een van de vele activiteiten tijdens het jubileumfeest FOODT

De bibliotheek wordt beheerd door een vrijwilliger. Dit jaar zijn zo'n 50 boeken uitgeleend. De prachtige natuurvriendelijke en educatieve tuin rondom het NMC wordt wekelijks onderhouden door de vrijwilligers van de tuingroep. Bij de nieuwe insectenmuur zijn dit jaar twee informatieborden over solitaire bijen geplaatst. Verder hebben zij meegewerkt aan de inrichting van het eiland Proeven. Dit is een van de onderdelen van het Zintuigenpark Weert in het IJzeren Mangebied dat in 2018 wordt geopend.

De vrijwilligers hielpen mee bij de aanleg van het Eiland Proeven in de tuin van het NMC.

Het technisch onderhoud, de ICT en de website worden verzorgd door deskundige vrijwilligers. Ook hebben zij meegeholpen aan de inrichting van Toegangspoort Kempen~Broek. Dit jaar is een deel van de verlichting vervangen door duurzame ledverlichting en is de website vernieuwd en gemoderniseerd.

3. Educatie

Het aantal kinderen van 4 tot 12 jaar dat heeft deelgenomen aan de activiteiten in en vanaf het NMC is wederom gestegen tot 2.968 kinderen.

De kinderen uit deze leeftijdsgroep vormen een belangrijke doelgroep omdat vooral jonge kinderen ontvankelijk zijn voor het aanleren van een natuur- en milieubewust gericht gedrag. Het is dus zeer verheugend dat het aantal kinderen dat we bereiken nog steeds toeneemt.

** Schoolse activiteiten voor het basisonderwijs*

Steeds meer basisscholen weten het NMC te vinden. In en rondom het NMC hebben dit jaar 35 verschillende basisscholen gebruik gemaakt van het educatief aanbod. In dit verslagjaar hebben we 141 activiteiten voor de kinderen in de basisschoolleeftijd uitgevoerd.

Aan het nieuwe lesprogramma voor de middenbouw rondom afval en voedsel, het Kringloopcircuit, hebben 89 leerlingen uit het basisonderwijs deelgenomen.

Goed scheiden van verpakkingsafval is belangrijk voor het hergebruik.

Samen met gemeente Weert is het programma voor de Nationale Boomfeestdag ingevuld. Dit jaar hebben 120 leerlingen van drie basisscholen bomen geplant in Stramproy. Voorafgaand aan deze actie kregen zij op school een introductie les, verzorgd door de educatief medewerkster.

Aan het unieke lesprogramma Vulkanen en Aardbevingen, ontwikkeld door de Geologische Vereniging Mente et Malleo hebben dit jaar 241 leerlingen uit de bovenbouw deelgenomen.

Naast activiteiten in en rondom het NMC werden ook educatieve activiteiten op de basisscholen verzorgd vooral rondom braakballen. Opgezette dieren en leskisten worden aan de basisscholen uitgeleend voor de invulling van de lessen.

* Naschoolse activiteiten basisonderwijs

Voor de leerlingen van basisschool Het Dal zijn 12 naschoolse arrangementen georganiseerd in en rondom het NMC. Hieraan hebben in totaal 67 leerlingen deelgenomen.

Het project Groene Zomerschool, opgezet in samenwerking met basisschool Het Dal, werd in de laatste week van de schoolvakantie succesvol uitgevoerd. Aan dit project, dat voorziet in lessen rekenen, techniek en wereldoriëntatie gedurende 4 dagen, hebben 12 leerlingen van basisschool Het Dal deelgenomen. Dat werd voorbereid en verzorgd door leerkrachten van Het Dal en de educatief medewerker van het NMC en bij de uitvoering ondersteund door vrijwilligers.

De stichting heeft dit jaar dankzij een sponsorbijdrage van Samenfonds 0495 het project Groene Zomerschool kostenneutraal kunnen uitvoeren.

De avondactiviteiten "7PM", voor leerlingen van groep 7, zijn dit jaar negen keer uitgevoerd; elke keer een ander thema. Hieraan hebben 139 kinderen deelgenomen.

Belevingsactiviteiten, zoals het Indianenfeest, Fabeltjestocht, GPS en Braakballen uitpluizen, zijn zeven keer ingezet voor kinderfeestjes. Vijf verschillende scoutinggroepen hebben gebruik gemaakt van natuurtochten en van gereedschap voor de natuurwerkdag.

* Educatie voortgezet onderwijs

Leerlingen van het voortgezet onderwijs en studenten van het beroepsonderwijs hebben 29 verschillende lesprogramma's uitgevoerd. Deze programma's worden elk jaar in nauw overleg met de docenten ingevuld. In totaal hebben 1.150 leerlingen deelgenomen aan deze programma's.

Zonder de inzet van vrijwilligers zijn deze lesprogramma's niet mogelijk.

Hieronder een korte toelichting over enkele van deze programma's Alle 1^e en 2^e jaarsleerlingen Mavo en Havo van SG Philips van Horne hebben vanuit de vakken biologie, aardrijkskunde en maatschappijleer gedurende een hele schooldag onderzoek verricht in en rondom het NMC, de Milieu Actie Dagen. Daarbij gingen de leerlingen onder begeleiding van docenten en vrijwilligers aan de slag met onderzoek rondom het ontstaan van het landschap, bodemeigenschappen, biodiversiteit, waterkwaliteit, energie, duurzame energiebronnen en kringlopen.

De 60 brugklasleerlingen van het Lorentz Casimir College uit Eindhoven hebben dit jaar veldwerkactiviteiten rondom het NMC uitgevoerd tijdens hun introductieweek, begin september. Studenten van Fontys Lerarenopleiding Aardrijkskunde Sittard (23) hebben deelgenomen aan twee verschillende practica rondom vulkanen, aardbevingen, geomorfologie en bodem.

Het nabootsen van een tsunami maakt onderdeel uit van de tentoonstelling "Onrustige Aarde".

1^e jaars studenten van Nieuwste Pabo Fontys Sittard (32) hebben kennis gemaakt met het NMC en de mogelijkheden die het biedt voor het basisonderwijs. Na deze kennismaking gingen zij in en rondom het NMC actief aan de slag met vier verschillende workshops vanuit het vakgebied Natuur & Techniek: Water, Energie, Biotopen, Kabouterpad, DroppieWaterpad en Planten/Dieren in de natuur.

Samenvatting

Het aantal bezoekers in het NMC in 2017 bedraagt 25.862 en in de Bijenhal 1.042. Niet alleen in en rondom het NMC maar ook daarbuiten zijn activiteiten opgezet en uitgevoerd. Op scholen werden gastlessen verzorgd en werd gebruik gemaakt van onze leskisten en lesmaterialen. Aan deze activiteiten buiten het NMC hebben 1.492 personen deelgenomen. Het totale bereik komt daarmee in dit verslagjaar op 28.396 personen. Daarbij zijn de vele sportieve bezoekers die in de ochtend gebruik maken van onze faciliteiten en de wandelaars die op eigen gelegenheid de tuin bezoeken niet meegeteld.

Het bestuur van de Stichting Natuur- en Milieu-Educatie wil dan ook alle vrijwilligers en partners bedanken die dit geweldige resultaat mogelijk hebben gemaakt. Ook de komende jaren maken we ons sterk om zoveel mogelijk mensen te overtuigen van het belang van een duurzame samenleving.

**STICHTING
NATUUR- EN MILIEU-EDUCATIE**
Natuur- en Milieucentrum De IJzeren Man
Geurtsvenweg 4 - 6006 SN Weert